

Deelname initiatieven CO₂ reductie

De CO₂-Prestatieladder vraagt actieve deelname aan een initiatief. Onderstaand treft u een overzicht van de initiatieven waar Pilkes aan deelneemt die, direct of indirect, iets met CO₂ reductie te maken hebben of een relatie hebben met onderwerpen als duurzaamheid, MVO, Cradle to Cradle, life cycle management, duurzaam aanbesteden, etc.

<i>Deelname initiatieven CO₂ reductie</i>
Nederland CO₂ neutraal
Duurzame Leverancier

Per initiatief zullen we een korte beschrijving geven omtrent:

- Achtergrond van het initiatief
- Participerende partijen
- Doel van het initiatief
- Rol van Pilkes en de activiteiten die bij deze rol horen
- Reden / aanleiding van actieve deelname
- Wat heeft Pilkes aan deelname aan het initiatief?
- Wat heeft het initiatief aan Pilkes?

Voor deelname aan deze initiatieven wordt ieder jaar budget vrijgemaakt door Directie. Het budget voor 2018 is vastgelegd in het document *3.D.2_1 Budgetoverzicht initiatieven 2019 – 21-09-2018 (versie 1.0)*. Het budget voor 2020 is vastgelegd in het document *3.D.2_1 Budgetoverzicht initiatieven 2020 - 24-09-2019 (versie 1.0)*.

Actieve deelname aan initiatieven CO₂ reductie

Dit document beschrijft de actieve deelname van Pilkes aan het initiatief Duurzame Leverancier, Nederland CO₂ neutraal en het initiatief van SKAO (CO₂-Prestatieladder). Deze actieve deelname is conform eisen van de CO₂-Prestatieladder 3.0.

Initiatief Duurzame Leverancier

- Achtergrond van het initiatief

Duurzame Leverancier is het platform voor organisaties die investeren in duurzaamheid, het is een samenwerkingsinitiatief van ingenieurs- en adviesbureaus. Het initiatief helpt bedrijven, opdrachtgevers en leveranciers bij actuele duurzaamheidsuitdagingen. Dit doet Duurzame Leverancier dit op de volgende manieren:

1. Leveranciers kunnen zich profileren met hun duurzaamheidsinspanningen in de database van de Duurzame Leverancier. Zij committeren zich aan het streven naar een CO₂-reductie van 20% in het jaar 2020 (t.o.v. 2010). Daarnaast leggen zij hun historische CO₂-footprint en doelstellingen vast in de database. Met een duurzaamheidsscan kunnen zij zichzelf meten met andere bedrijven uit de sector. Op grond van het ingevulde profiel wordt een duurzaamheidsindex bepaald.
2. Opdrachtgevers kunnen gebruik maken van de database van de Duurzame Leveranciers. Hierin kunnen zij duurzame leveranciers selecteren. Zij zien de CO₂-footprint, doelstellingen en een duurzaamheidsindex van leveranciers.
3. Opdrachtgevers en leveranciers worden gezamenlijk uitgedaagd hun visie op duurzaamheid te delen en samen de keten te versterken in klankbordbijeenkomsten en keteninitiatieven. Zie voor de geplande bijeenkomsten de agenda.
4. Duurzame Leverancier heeft het D-Tool Dashboard. Dit is een duurzaamheidstool waarop een grote hoeveelheid tools is te vinden om duurzaamheid binnen een project concreet en meetbaar te maken. Er is een verscheidenheid aan tools en methodieken beschikbaar om de uiteenlopende aspecten van duurzaamheid te analyseren.

- Participerende partijen

Duurzame Leverancier is een initiatief gericht op het stimuleren en faciliteren van een duurzame bedrijfsvoering. Het initiatief is in 2009 opgezet door Movares, Strukton, Antea Group en Sweco. Het huidige bestuur wordt gevormd door Renee van den Heuvel, Frank van Buuren, Theo van Oosten en Adriaan Lavèn. Eind 2017 zijn Arcadis, RoyalhashkoningDHV, Witteveen+Bos en Fugro als partners toegetreten en is de dienstverlening uitgebreid met de projectenfootprints (ketenanalyses) en D-Tool.

- Doel van het initiatief

Het initiatief Duurzame Leverancier ondersteunt bedrijven, opdrachtgevers en leveranciers om duurzaamheid concreet en aantoonbaar te maken. Via de site van Duurzame Leverancier kunnen leveranciers laten zien welke inspanningen zij leveren op gebied van duurzaamheid en duurzame bedrijfsvoering. De tool CO₂-footprint maakt de CO₂-emissie snel inzichtelijk. Via de vragen en tips in de duurzaamheidsscan, wordt duidelijk hoe duurzaam een organisatie bezig is én welke kansen er nog liggen. Alle deelnemers kunnen hun footprint en duurzame inspanningen vervolgens toevoegen aan de duurzaamheidsindex. Hierdoor wordt een database opgebouwd waar opdrachtgevers informatie uit kunnen halen. Dit voorkomt dat alle opdrachtgevers los van elkaar bij de leveranciers informatie moeten opvragen. Opdrachtgevers stellen namelijk steeds vaker duurzame eisen aan hun (A-) leveranciers.

Deelnemers van Duurzame Leverancier streven naar een CO₂-reductie van 20% in het jaar 2020 (t.o.v. 2010).

De Duurzame leverancier biedt onder meer:

- platform voor bedrijven (en overheden) die zich duurzaam willen profileren;
- Klankbordbijeenkomsten en keteninitiatieven met verschillende thema's;
- transparantie-index (database) met duurzame bedrijven;
- duurzame bedrijfsvoeringscan (MVO/CO₂/Innovatie);
- database met CO₂-footprints van bedrijven;
- de Carbon berekentool, een CO₂-footprint tool volgens het GHG-protocol
- D-Tool

- **Rol van Pilkes en de activiteiten die bij deze rol horen**

Pilkes onderschrijft de CO₂-reductiedoelstelling van Duurzame Leverancier en heeft zichzelf tot doel gesteld om de CO₂-uitstoot in scope 1 en 2 met 27% te reduceren ten opzichte van 2012. Om dit te bereiken zijn doelstellingen, maatregelen en plannen van aanpak opgesteld en wordt duurzaamheid onder de aandacht gebracht van onze medewerkers. Duurzame Leverancier was in 2013 bezig met het ontwikkelen van een nieuwe site. Pilkes heeft een actieve bijdrage aan het initiatief geleverd door deze site te testen en feedback te geven. Ieder half jaar worden de gegevens van de footprint van Pilkes ingevoerd op de site van Duurzame Leverancier.

Ook bezoeken medewerkers van Pilkes (Directie, Calculatie/Werkvoorbereiding, CO₂ verantwoordelijken, Personeelszaken en KAM) regelmatig de bijeenkomsten en / of Workshops van Duurzame Leverancier. Hoewel dit in 2018 en 2019 minder was dan in voorgaande jaren. Dit is niet te wijten aan het initiatief, maar aan het tijdgebrek van onze kant. We hebben dit jaar extra tijd besteed aan het initiatief Nederland CO₂ Neutraal. We hopen in de aankomende tijd weer meer bijeenkomsten van Duurzame Leverancier te kunnen bezoeken.

Op 13 mei 2014 heeft Reinier Boumans van Pilkes een presentatie gegeven tijdens de Workshop "Verduurzamen Openbare Verlichting" bij Duurzame Leverancier. De presentatie ging over de bevindingen in de praktijk van Pilkes als aannemer met ledverlichting.

Om Duurzame Leverancier onder de aandacht te brengen communiceert Pilkes dit initiatief op haar internetsite.

- **Reden / aanleiding van actieve deelname;**

In de klankbordbijeenkomsten worden ideeën en ervaringen uitgewisseld, dit voorkomt dat bedrijven steeds weer opnieuw het wiel aan het uitvinden zijn. Bovendien werkt het inspirerend en motiverend om te merken dat duurzaamheid voor heel veel bedrijven inmiddels een belangrijk onderwerp is. Pilkes wil graag haar steentje bijdragen en heeft gekozen voor Duurzame Leverancier omdat het opgericht is om andere bedrijven te stimuleren tot een meer duurzame bedrijfsvoering en omdat Duurzame Leverancier open staat voor actieve bijdrage door haar leden.

- **Wat heeft Pilkes aan deelname aan het initiatief?**

Duurzame Leverancier ondersteunt Pilkes om duurzaamheid concreet en aantoonbaar te maken en ze werkt inspirerend en motiverend. Bovendien kan extra kennis worden vergaard en kunnen contacten worden gelegd met andere bedrijven waardoor ons netwerk met duurzame bedrijven wordt vergroot. We hebben ook gemerkt dat we door deel te nemen aan de klankbordbijeenkomsten in aanraking komen met onderwerpen waar we nog onvoldoende kennis van hadden. Bovendien kunnen we, als we vragen hebben op gebied van Duurzaamheid en CO₂-reductie, altijd terecht bij de voorzitter van Duurzame Leverancier Renee van den Heuvel. We vinden het heel positief dat Duurzame Leverancier klankbordbijeenkomsten

houdt over verschillende onderwerpen rond MVO. Naast CO₂-reductie komen ook bijvoorbeeld SROI en veiligheid op de agenda. Voor ons is dit heel waardevol, het geeft ons veel informatie en zorgt ervoor dat onze kennis bij blijft. We hebben zeer veel van onze kennis te danken aan bijeenkomsten van Duurzame Leverancier.

- **Wat heeft Duurzame Leverancier aan Pilkes?**

Er is sprake van een win-win situatie. Hoe meer deelnemers aan het initiatief hoe beter het platform van Duurzame Leverancier functioneert. Pilkes werkt actief mee aan het testen van de nieuwe site, dit levert Duurzame Leverancier informatie op om de site nog meer te verbeteren. In mei 2014 heeft Pilkes een presentatie gegeven over LED verlichting tijdens de Workshop Verduurzamen Openbare Verlichting van Duurzame Leverancier. Voor deze bijeenkomst heeft Pilkes leveranciers uitgenodigd van ledverlichting & infrarood verwarming en de bijeenkomst onder de aandacht gebracht bij haar opdrachtgevers.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'H. Kroes', written over a horizontal line.

Initiatief Stichting Nederland CO2 Neutraal

- **Achtergrond van het initiatief**

CO2 seminar is een bedrijf dat klanten helpt bij het behalen en behouden van hun certificaat van de CO2 prestatieladder. Eén van de klanten van CO2 seminar heeft de oprichter van CO2 seminar, Thijs Lindhout, gevraagd of het niet leuk zou zijn als hij een initiatief zou starten. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat Nederland CO2 Neutraal is opgericht.

- **Participerende partijen**

Het initiatief is gestart door CO2seminar en is inmiddels tot een Stichting gemaakt. Elk bedrijf kan lid worden van het initiatief. Pilkes was het allereerste lid van de Stichting.

- **Doel van het initiatief**

Stichting Nederland CO2 Neutraal heeft als doel bedrijven en organisaties te stimuleren om toe te groeien naar een klimaatneutrale onderneming en zo een betere toekomst te creëren voor nu, maar zeker ook voor later.

- **Rol van Pilkes en de activiteiten die bij deze rol horen**

We zijn vanaf het begin betrokken geweest bij dit initiatief. Pilkes is zelfs het eerste lid van de Stichting. We hebben deelgenomen aan de brainstormsessie voor bedrijven op 14 februari 2014 om vorm te geven aan het initiatief. In de loop van 2014 ontstond de behoefte bij veel deelnemers om actiever deel te kunnen nemen. Daarom zijn vanaf november 2014 werkgroepen opgericht. Pilkes neemt actief deel aan de Werkgroep Brandstofverbruik Bedrijfswagens. Vanaf de start van de werkgroepen is de Directeur Harry Kroes van Pilkes de Projectleider van de werkgroep en de CO2-verantwoordelijke Irene Bosman verzorgde regelmatig de notulen en de voorbereiding van de bijeenkomsten op gebied van het afstemmen van de presentaties. Op 5 juni 2015 heeft de CO2-verantwoordelijke Katharina Schoemaker tijdens de werkgroepbijeenkomst een presentatie gehouden over de CO2-reductie bij Pilkes. In het bijzonder over de maatregelen en ervaringen van CO2-reductie op het gebied van brandstofverbruik. In de Werkgroep merkten we dat de ruimte voor discussie en vragen zeer gewenst is. Daarom hebben we dit jaar in onze bijeenkomsten hiervoor meer ruimte gemaakt. We hebben een agendapunt gemaakt van het delen van de successen en minder succesvolle maatregelen/valkuilen. Hierdoor leren we van elkaar, helpen we elkaar en wordt in een open sfeer gewerkt aan het behalen van onze doelstellingen op gebied van CO2-reductie.

Vanaf september 2017 is de opzet van de werkgroep gewijzigd door de Stichting. Het doel hiervan was om de deelnemers in de werkgroepen nog beter te laten aansluiten bij elkaar en om nog actiever te kunnen zijn in de bijeenkomsten.

Tijdens de werkgroepsessie worden een presentaties of workshops verzorgd over een CO2-gerelateerd onderwerp waar de werkgroepdeelnemers kennis en inspiratie vandaan kunnen halen. In maart 2018 heeft Pilkes BP aangedragen om een presentatie te houden over Fleet Expert. We waren zelf op zoek naar een methode om de tankbeurten van zowel de tankpassen, declaraties en tankbeurten bij de eigen dieseltank efficiënter te kunnen monitoren. We hebben daarvoor zelf contact opgenomen met BP naar aanleiding van een mail over hun systeem Fleet Expert en waren op het moment van de presentatie nog in de onderzoeksfase. Het leek ons voor de andere werkgroepdeelnemers ook nuttige informatie. Er waren werkgroepdeelnemers die zelf al langere tijd naar volle tevredenheid gebruik maakten van Fleet Expert.

Ook is tijdens de werkgroepbijeenkomsten veel tijd en aandacht voor het uitwisselen van ervaringen en ideeën omtrent CO-reductie. In onze werkgroep Transport 1 gaat de meeste aandacht uit naar Brandstofreductie omdat dit voor de deelnemers uit onze werkgroep de meeste CO₂-uitstoot veroorzaakt.

- Reden / aanleiding van actieve deelname;

CO₂ seminar heeft Pilkes ondersteund met workshops en begeleiding om niveau 3 en 5 van de CO₂ prestatieladder te bereiken. Toen wij een uitnodiging ontvingen voor dit nieuwe initiatief in 2014 en de vraag of we konden helpen in de opstartende fase was dit voor Pilkes aanleiding om eraan deel te nemen.

We hebben besloten om vanaf 2015 de CO₂ die we niet hebben gereduceerd, te compenseren om zo een klimaatneutrale organisatie te worden. Om dit te bekrachtigen is met Stichting Nederland CO₂ Neutraal een intentieverklaring opgesteld.

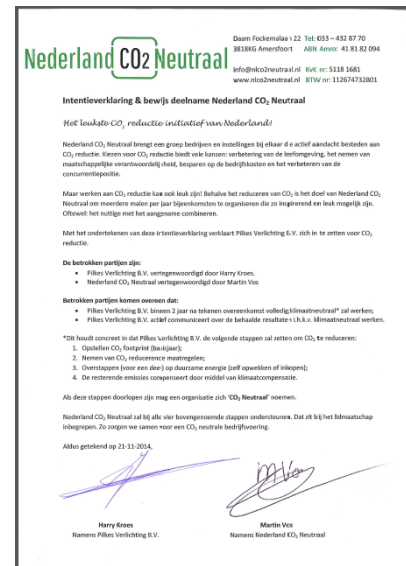
We hebben gemerkt dat het initiatief ons heel erg inspireert. Vooral de sprekers Helga van Leur, Maurits Groen, Marjan Minnesma, Ruud Koornstra en Jan Rotmans, Ad van Wijk en Jan Terlouw, Ruud Veltenaar hebben ons geraakt. De presentatie van André Kuipers heeft ons laten ervaren hoe bijzonder onze aarde is. Het heeft ervoor gezorgd dat we intrinsiek gemotiveerd raakten om CO₂ te reduceren, dit is voor ons een goede reden om actief deel te nemen aan het initiatief. De presentatie van Ad van Wijk heeft ervoor gezorgd dat we ons nog meer bewust zijn van het feit dat de oplossing voor duurzame brandstof voor handen is. Het enige dat nodig is, is actie. Door zijn presentatie beseften we dat waterstof de oplossing kan zijn voor het transporteren en opslaan van groen opgewekte stroom en dat waterstof door gebruik te maken van het bestaande aardgasnet de groene vervanger voor aardgas kan worden. Ook is waterstof de oplossing voor het verduurzamen van vervoer en transport. Helaas worden in Nederland door de overheid nog geen stappen genomen op dit gebied. In Duitsland daarentegen wordt hard gewerkt om bestaande benzinstations gereed te maken voor waterstof en ook de Duitse autofabrikanten zijn waterstof auto's aan het ontwikkelen. Dit samenwerkingsverband tussen brandstofleveranciers en autobedrijven is geweldig en wordt mogelijk gemaakt doordat de overheid volop investeert in windmolens voor de opwekking van groene energie.

Sinds november 2014 is Stichting Nederland CO₂ Neutraal gestart met werkgroepen. Pilkes neemt sinds die tijd deel aan de Werkgroep Brandstofverbruik. De werkgroepbijeenkomsten vinden plaats op de ochtend van het event van Stichting Nederland CO₂ Neutraal, deze combinatie werkt voor ons erg goed. We merken dat juist de open communicatie die binnen de werkgroep bestaat ons helpt. De positieve dingen, maar ook de valkuilen komen in een open sfeer aan bod.

In september 2017 is door de Stichting besloten de Werkgroepen anders vorm te geven. Pilkes is ingedeeld in de Werkgroep Transport 1. Het doel van deze verandering is om bedrijven met gelijksoortig brandstofverbruik zoveel mogelijk bij elkaar in de Werkgroep te zetten zodat de doelstellingen en maatregelen gedeeld kunnen worden. Ook is de opzet iets gewijzigd zodat het voor alle bedrijven mogelijk is om iedere werkgroepbijeenkomst actief deel te nemen.

- Wat heeft Pilkes aan deelname aan het initiatief?

Stichting Nederland CO₂ Neutraal inspireert Pilkes met de bijeenkomsten en de verschillende sprekers. We kunnen hierdoor nieuwe ideeën opdoen voor CO₂ reductie. Ook kunnen er contacten worden gelegd met andere bedrijven waardoor ons netwerk met duurzame bedrijven wordt vergroot. Het is heel prettig

om te kunnen klankborden met andere bedrijven en van elkaar te leren. Er zijn altijd standhouders aanwezig die de kans krijgen hun (nieuwe) ideeën te promoten. Hierdoor zijn we op de hoogte van de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

Spreker Duco Jonker van Max Bögl heeft tijdens een presentatie verteld hoe zij zijn omgegaan met hun eerste project met CO₂-gerelateerd gunningsvoordeel. Het was heel fijn om te kunnen zien hoe andere bedrijven dat oppakken en waar ze tegen aan lopen en welke oplossingen ze creëren. We hebben bij Jelle Bijlsma kunnen zien hoe hij omgaat met het verbeteren van de informatie stroom rond brandstofverbruik. De uitdagingen bij bedrijven zijn vaak gelijk, we herkennen de problemen en het is dan zeer inspirerend om te zien hoe groots Jelle Bijlsma dit aanpakt.

Naast concrete ideeën voor CO₂-reductie is het ook inspirerend om ervaringen uit te wisselen. We hebben gemerkt dat de leden van Nederland CO₂ Neutraal met elkaar op een open en eerlijke manier spreken over hun ervaringen en uitdagingen op het gebied van CO₂-reductie. Maar op het event worden ook sprekers uitgenodigd die op een open en inspirerende manier vertellen over hun ervaringen. Op de bijeenkomst van 26 september vertelden 4 MVO-managers (Stephanie Mathas van RAI Amsterdam, Talitha Koek van GVB, Hein Brunsveldt van Skantrae en Arnoud van Vliet van Zeeman) over hun ervaringen, successen en uitdagingen. Ondanks de verschillende branches waarin iedereen werkzaam was, leverde dit toch zeer inspirerende verhalen op.

Maar uiteindelijk is voor ons de Werkgroep het belangrijkste deel van het initiatief. Hierdoor is het mogelijk om iedere bijeenkomst actief bij te dragen aan het initiatief en informatie te halen en te brengen. De werkgroep is gericht op onze grootste CO₂-factor namelijk reduceren van brandstofverbruik. Door de werkgroep is er zeer intensief contact met andere bedrijven, er heerst een open sfeer en we krijgen nieuwe ideeën op het gebied van CO₂-reductie en kunnen we ook andere bedrijven van input voorzien door onze ervaringen te delen.

- **Wat heeft Nederland CO₂ Neutraal aan Pilkes?**

Om interessante bijeenkomsten te organiseren heeft Stichting Nederland CO₂ Neutraal genoeg deelnemers nodig. Alleen dan kunnen gastsprekers geboekt worden. Pilkes heeft ook in de opstartende fase geholpen om vorm te geven aan het initiatief en neemt actief deel aan de Werkgroep Brandstofverbruik Bedrijfswagens. Vanaf de start van de werkgroepen in november 2014 is Directeur Harry Kroes Projectleider van de werkgroep en Irene Bosman heeft actief meegewerkt aan de voorbereiding en verslaglegging van de Werkgroepbijeenkomsten. Vanaf september 2017 is een Werkgroep leider aangesteld vanuit de Stichting, dit is voor de Werkgroep waar Pilkes deel van uitmaakt Lars Dijkstra. In maart 2018 heeft Pilkes BP uitgenodigd als spreker op de werkgroepbijeenkomst om te vertellen over BP Fleet Expert, het systeem waarmee tankbeurten per auto eenvoudiger inzichtelijk gemaakt kunnen worden. De bijeenkomsten in 2019 van de werkgroep stonden voor een groot deel uit het uitwisselen van informatie zodat iedereen actief informatie haalt en brengt. Een voorbeeld daarvan is de speeddate-sessie op 6 juni 2019. Daardoor spraken we alle werkgroepdeelnemers en ruilde iedereen informatie over CO₂-reductiemaatregelen uit.